

Назар КУРИЛО

Упродовж трьох століть, щороку, 15 липня, на свято Положення чесної ризи Богородиці у Влахерні глибока віра веде побожні серця до маленького прикордонного села Тишковичі, відомого на Мостищині як місця диво-цілющого джерела – дару Пречистої Богородиці. Здається, що вже й саме повітря тут промовляє: «...молитов наших в час журби не відкинь, а від бід визволи нас Єдина, Чиста і Благословенна». У той час, «коли на волю проситься сльоза» й останній промінець надії гасне, а немічна душа «ридає з болю» – до ікони прикладись, прочанине, і «притулись до серденька Марії»... Це серце Матері Небесної Любові, що годинами чекає тут усіх, хто спокою прагне, кличе всіх, хто йде до нього з надією на краще, і ніхто звідси не виходить із порожніми руками.

Про запрестольну ікону Богородиці в храмі

Про історію ікони Пресвятої Богородиці у Тишковичах розповідають наступне. Тишковицька запрестольна ікона – оригінал XVII століття. Вона середніх розмірів із зображенням Богородиці Одигітрії («Тієї, що вказує шлях») в багряних одежах. На руках Марії – Богонемовля з благословляючою десницею. Правою рукою Пречиста Діва вказує на свого Царственного Сина, як Спасителя всіх людей. Німб Христа прикрашений грецькими літерами: «ОН» – Сущий; Той, Кого не може не бути; Той, від Котрого усе; Той, Котрим ми усі і рухаємося, й існуємо.

Ікона зародилась на місці об'явлення Богородиці в лісовій каплиці, а згодом стала невід'ємною частиною Тишковицького храму. З переказів старожилки, Наталії Холодницької, до нас дійшли відомості про дві дивовижні появи ікони в храмі за престолом. Якось у село здала прибули два монахи-прочани, одному з них завдячуємо написання ікони. Під час турецької навали, жителі села втечею переховувались у лісі і були врятовані в каплиці біля цілющого джерела. Разом із людьми, в цей час монахи усильно молилися. На цьому місці об'явилась Богородиця, Котра покрила усіх людей своїм омофором. Після чудесного порятунку монахи оселились у сусідньому селі Цикові, де на той час був діючий монастир, що вів на цих теренах духовну та просвітницьку

діяльність. Вони щодня відвідували Святе Джерело з молитвою та виголошували проповіді для прочан.

Позаяк джерело знаходилось на пограниччі між Циковом і Тишковичами, за переданням старожилів, з цього приводу були часті суперечки між жителями сіл. Були також неодноразові спроби циківчан забрати ікону, однак сталося диво, яке швидко поширилось околицею. Якимось під час нічного чування монахи були свідками видіння, як у чудесний спосіб ікона, оповита неземним світлом, неначе «ризою», самоперенеслася із лісової каплички у сільський Тишковицький храм. Коли монахи сповістили про своє видіння людям і зайшли у храм – у святилищі побачили сяючу ікону, яка сльозоточила. Сяйво від ікони не згасало у храмі упродовж деякого часу ні вдень, ні вночі, привертаючи до себе увагу багатьох людей, котрі йшли прощено у ліс до цілющого джерела. На честь цієї події, саме в день 15 липня, вони започаткували місце паломництва у Тишковичах, яке святкуємо щорічно понині.

Ікона повертала тут незрячим зір та піднімала на ноги паралізованих. Вона завжди своїми сльозами попереджала про небезпеку для села та вислуховувала молитви людей. Особливо сльозоточила ікона перед 1914 роком, коли у війні село було цілковито спалене, а людей усіх вивезено в концтабір Гмінту (Австрія-Угорщина). Через шість років після заслання, не всі повернулися додому, багато було сліпих, калік та з різними важкими хворобами. Люди зі смутком усього пережитого оспівували в піснях цю подію, де також згадали про ікону і про те, що вона відвертала кулі, які летіли в неї.

Сьогодні бачимо на іконі почорнілий Лик Ісуса із численними вм'ятинами на тлі Його одержі. Це були вогнепальні опіки, які утворили пузирі, що згодом потріскали. Зокрема, у нижній частині ікони знаходимо залізний осколок, що з плином часу поржавів. Це є підтвердженням того, що ікона вистояла у буремні роки двох світових воєн і до сьогодні є збереженою.

Розповідають, що якимось одну родину з сусіднього села Міженець спіткало горе: тяжко захворіла жінка. Довго не думаючи, чоловік поклав дружину, уражену паралічем, на віз та кіньми повіз до Тишковицького чудодійного джерела, що у лісі. Прибувши до святині, чоловік зняв жінку з воза і на руках відніс у каплицю. Довго молилось подружжя з надією і сльозами, випрошуючи у Матінки Божої спасіння: «Мати Небесна, хранителько наша, змилосердися над нами, дай сили доглянути маленьких безпомічних діток!». Тоді чоловік підійшов до джерела, набрав водиці й обмив дружині ноги. Вмить жінка почувалася в силі, відчула, що сталося чудо! Справді, вона піднялась без допомоги. Додому прийшла вже пішки.

У повоєнний час виникла необхідність у відбудові храму, який у війні зазнав значного ушкодження. Тодішній парох, о. Михайло Прокурат, задля власної зручності відправи забрав ікону Богородиці до матірньої церкви у село Хідновичі, де жив. Проте легенда розповідає, що ікона в чудесний спосіб сама вдруге за своє існування повернулася назад у Тишковичі без жодного людського втручання. Сьогодні про це нагадує маленька капличка, яка так і стоїть поруч із теперішнім храмом. Відбудувавши храм у 1921 році, люди розмістили ікону за престолом у новій ніші та обрамленню. Відтоді вже ніхто не наслідуювався її рухати з місця. Отець Михайло Прокурат завжди на проповідях казав: «Якщо ікона вибрала собі тут місце, то нехай тут і залишається!». Згодом люди склали пісню під назвою «Дивна Твоя тайна», яку присвятили іконі.

У 1928 році, у храмі села Тишковичі відбувся величавий всепам'ятний відпуст, який тривав із нічним чужанням, що було приурочене празнику Положення ризи Пресвятої Богородиці у Влахерні, 15 липня. У цей день відбувалось благословення 14-ти хрестів Хресної Дороги навколо храму. Під кожним із хрестів священики сповідали людей. Передання старожилів гласить, що окремо для священиків і окремо для людей були споруджені бараки схову від дощу під час нічного чужання в лісі. На цей відпустовий празник люди із навколишніх сіл зі своїми священиками процесійно йшли з піснями під знаменами хоругов та навіть жовто-блакитних прапорів.

Сьогодні: відновлення призабутої традиції

У 2011 р. Б. урочистості з нагоди 90-ліття храму проводились за участю архиєрея Самбірсько-Дрогобицької єпархії, владика Юліяна (Вороновського), у співслужінні чисельно присутніх священиків з різних деканатів. На святкову архиєрейську Літургію радо прибули душпастирі Римо-Католицької Церкви – ксьондзи Збігнев та Богуслав, котрі разом зі своєю молоддю здійснили сюди прощу. Розпочалось паломництво із виставленням копії ікони Тишковицької Богородиці в храмі до почитання та нічними чужаннями молоді з навколишніх сіл. Перед святковою Літургією було освячено ікону Богородиці. Владика Юліян у кінці Літургії привітав усіх прочан та душпастирів і наголосив на необхідності ревного християнського вшановування Богородиці. Своєю чергою, адміністратор парохії, о. Володимир Пашак, від імені усіх прочан щиро подякував Владиці за уділене благословення усім священикам і вірним. Опісля Владика сам приклався до копії ікони Богородиці, з якою прочани процесійно вирушили хресним ходом до джерела в лісі. Там же єпископ очолив водосвяття вже на новому помості щойно відновленої каплички. Завершилась проща концертною програмою і залишила після себе у серцях людей незатертий слід любові Матері Божої. Священики місцевого деканату виявили бажання у своїх парохіях по черзі упродовж осінньої пори року приймати ікону

Тишковицької Богородиці. Отож, вперше, за майже чотири століття Богородиця своєю іконою вирушила з Тишкович, ідучи через села України, аби люди і все створіння Боже приклонилися перед Її величчю і заспівали: «Радуйся, Маріє!».

Незважаючи на будь-які перешкоди, пам'ятаймо: Пресвята Богородиця любить нас усіх, бо ми – Її діти. Тож не відкидаймо Її материнської любові та допомоги! Адже Її терпеливість – джерело безмежне, Її сльоза з ікони – цілюща, Її голос кличе нас до храму, до вічного Престолу Божої слави.

Поезія про цілюще джерело і капличку в лісі

Напали на село татари злі.

Та де ж сховатися селу усьому?

Одне лиш було місце на Землі:

Свята криничка у ліску глухому.

Зійшлися люди всім селом у ліс.

Їх омофором вкрила Божа Мати.

Сюди ж надію кожен з них приніс:

Лише криничка зможе їх сховати.

В молитві й вірі разом люди всі

Годину злу у лісі переждали.

Додому повернулись люди ці,

Дарма татари в лісі їх шукали.

А пан тим часом в Польщі проживав.

Дружина народила дитинчатко.

Лиш лай собачий хлопчик видавав.

Не говорило зовсім те хлоп'ятко.

Привіз той пан до Тишкович сім'ю,

Та до кринички він повів родину.

Хто ж як не Бог, біду візьме твою?

До джерела підходить той хлопчина.

«О Мати Божа, порятуй мене!

Верни, Царице, дар людської мови.

Нехай же кара люта промине,

Як у всіх людей буде у мене мова».

І милосердний Бог той гріх простив.

Напивсь води – заговорив хлопчина.

Бо що той хлопчик світу завинив?

І з нього виросте теж добрая людина.

І пан зрадив, повірив в Бога він,

Повірив він у цю святу водицю.

За вдячність Богу і на радість всім

На місці цім поставив він каплицю.

А джерело – цілюще для усіх,

Воно здоров'я людям повертає,

Незрячим – зір, засмученим всім – сміх,

Глухі – почують. Бог оздоровляє.

Зцілімо душі ми від пустоти,

Лиш вірити потрібно в Божу силу.

Без Бога ж ми не можемо іти,

Бог з нами від колиски до могили.

Назар КУРИЛО. Богородична святиня у Тишковичах. Джерело забило - і спрагла усміхнулася земля!//СЛОВО № 4 (48) 2012, с.48-50